

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . . 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek. anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Egy jótékony társulat sorvadásban.

I.

Mi a hiba?

an itt Zomborban egy igen hu-
mánus és nagy pártoláshoz
örvendő egyesület, mely mostani
állapotában eleven példája
annak, hova jut a legtisztább
ügy is akkor, ha a becsüle-
tességet és jóakaratot elegendő
szakértelem nem vezérli.

Ugyanis 1865-ben alakult itt egy temetke-
zési egyesület, melynek alapszabályai azt ígérték a
tagoknak, hogy ha meghalnak, illendően eltaka-
rijtja őket s örökösöknek 80—90 o. é. frtot ki-
fizet; ha azonban valamely tag összesen 875 ha-
lott után befizette a 15 kros részleteket, annak
az ígértetett, hogy továbbra minden befizetéstől
mentes lesz és mégis részesül minden jogokban.
Ezen tervezet 1028 tagra volt kiszámítva s da-
cára, hogy az ősi tagok közül sokan eltávoztak,
sokan kimaradtak: mégis immár még 359-en él-
nek azok közül, akik a belépéskor joggal biztosra
vehették, hogy most az ígért tőkét megkapják s
együttal rendes egyleti temetésben részesülnek,
ha elhalnak.

Föltéve már most, hogy a 875-höz hiányzó
hat tag mind az első tagok sorából hal el, még
mindig kifizetendő és eltemetendő maradna 351
tag, amire 47 ezer forint kellene, holott az egyesület
léttára a házzal, szerelvényekkel, dubiózákkal
együtt csak 24000 frt értékben vezetettik s ha
emlé nem kevesebb, de több semmi esetre.

Észre is vették e félszeg helyzetet az egyesület
vezetői s már 1881-ben új alapszabályokat alkot-
tak a negyvenes választmány, melyekből az előb-
bieknek azon szakaszát, hogy 875 temetés mulva
a befizetés a jogok épségben maradásával megszűnik,
szó nélkül egyszerűen elejtette.

A választmányoknak látszólag ugyan joga volt
ezt tenni, mert az alapszabályok ennek a 40 tagu
választmányának ugyszólván mindenhatóságot en-
gedélyeznek, sőt az alapszabályokat is tetszése
szerint módosíthatja, anélkül, hogy a közgyűlésnek
erről csak jelentést tenni is köteles lett volna.
Azonban e tekintetben nem hisszük, hogy nagyon
erős reakció, sőt hosszú tekervényes pörpatvar
ne származhatnék az alapszabályok fenti hiányos
szerkezetéből.

Ugyanis egész 1882-ig, míg a régi alapsza-
bályok érvénykedtek, meghalt mintegy 400 ősi
tag, azok tehát — mint az életben maradtak
mondják — most már „könnyen beszélnek“, mert
ők csakugyan megkapták, amire fel voltak biz-
tatva. A többiek, akik életben maradtak, arról
sohase kaptak értesítést, hogy: ime mi visszavon-
juk első ígértetünket, mert az helytelen számításon
alapult; hanem most azt mondjuk nektek, hogy
ha befizettétek a 875 részletet, hát csak fizessé-
tek tovább is, mert nem futja a jövedelem a ki-
adást. Hiszen ha a tagok mindegyike értesített
volna arról, hogy itt remélt jogaitól egyszerűen
elűtik, holott a tagok fele — akik meghaltak —
hasonló, sőt kisebb teherviselés fejében, mindama
jogokat tényleg élvezték: akkor bizonyára nem
álltak volna olyan simán rá arra, hogy egy toll-
vonással elűssék őket évtizedeken át keservesen
kuporgatót garasaik hasznától, annál inkább se,
mert a tagok nyolcvan százaléka oly szegény,
hogy utódaik egész örökségét az egylettől remélt
halálózási tőke képezendette.

Ily viszonyok között fölmerült az a kérdés
fölmérvült volna már régen, ha az a t. egyesület
nem lenne oly légmentesen elzárva a nyilvános
világtól: vajjon joga volt-e az 1881-iki választ-
mánynak az alapszabályokból a 875 befizetés elő-
nyös következményeire vonatkozó sorokat a tagok
meghallgatása nélkül kihagyni? Vagy más szóval:
Olyan alapszabály változás volt-e ez, melyet a
választmány a közgyűlés meghallgatása nélkül
foganatosíthatott?

Nézettünk szerint a választmány akkor,
midőn a tagok egy nagy részét oly sarkalatos
jogtól akarta megfosztani, nem volt volna szabad
a közgyűlést mellőznie. Mert a szerződés a szer-
ződő felekre nézve törvény gyanánt kötelező.

Már pedig az egyesület választmánya szavatos-
ságot vállalt az eredeti 1865-iki alapszabályok-
ban a tagokkal szemben az iránt, hogy nekik
875 befizetés után a további befizetést elengedi,
azonban őket az összes jogokban részesíti.

Tehát ezen kötelezettséget a választmány
magáról az által, hogy az illető szakaszt 1881-ben
egyszerűen kitérülte, nem háritotta el. Csak akkor
volna az illető választmány menthető, ha minden
tagnak a maga nyelvén tárgyosoros közgyűlési
meghívót küldött volna s rajta kitüntette volna,
hogy ezen jogfosztás közgyűlésileg fog tár-
gyalattani.

Erről azonban senki se tud semmit, nyilván
azért, mert ily meghívás soha nem létezett.

De van még egy más fontosabb tekintet is,
mely miatt az 1881-iki felelős választmány eljá-
rásán meg kell akadni.

Nevezetesen ez a választmány nézettünk sze-
rint még azért sem volt jogosítva az alapszabá-
lyokat önhatásmulag megváltoztatni, mert ezen
változtatás által az egyesület megszűnt az lenni, ami
azelőtt volt s átalakult egy más egyletté, amihez
pedig a t. választmányának önkényű joga sem le-
hetett. Mert az csak szembeszökőleg világos, hogy
egy intézkedés, mely az előbbi tagi jogokat és kö-
telezettségeket gyökeresen elváltoztatja, két egészen
különböző egyesület határait jelöli az időben, dacára
annak, hogy a cím, a firma megmaradt.

Igy tehát Zomborban volt egy temetkezési
egyesület, mely hibásan, rossz számításon ugyan, de
jogilag kifogástalanul alakult és ez fenállt 1865-től
1882-ig; és van egy másik hasonló című egyesület
1882-től napjainkig, mely szabályellenesen, hogy
ne mondjuk alattomosan, a régi tagok kijátszá-
sával létesült.

Ha privát ember nem tud fizetési kötelezett-
ségének eleget tenni, csödbe megy, vagy kiegye-
zít hitelezőivel; hát az ezer szegény ember adó-
sának, az egyesületnek, szabad mindenuntalan, amint
kiürül a kassza, önkényűleg leírni tartozása egy
részét s a tagok meghallgatása nélkül a holtak-
nak eleget tenni, az őket megrövidíteni?

Ime itt a hiba!

Ne értsen félre senki; mi itt nem személyek-
kel, hanem paragrafusokkal, nem egyékekkel, ha-
nem számokkal dolgozunk; és mi nem a választ-
mány ellen, hanem a szegénység százanandó töme-
géhez tartozó tagok mellett, azoknak érdekeiért
fogtunk tollat, amint a folytatásból mindenki bá-
tran meg fog győződhetni.

Az új bulgár fejedelem.*

Tehát egy Kóburg a felmenő nap Bulgáriá-
ban, ki magyar ivadék s ki által nyerhet valós-
ságot Kísfaludy Sándor nemzeti költő egykor
annyira ünnepezt dala: „Atja Isten, hogy a ma-
gyart a félvilág uralja; vérrel szerzett szabadsága
soha kárát ne vallja! . . .“

A költők jóslatában sok igazság rejlik! mert
— mint látjuk — ha bár távolról, de oly terhes
események készülnek, melyek a magyar költő
jóslatát megvalósítani is alkalmasak, nem ugyan
szó szerint, mintha a magyar nemzet volna hivatva
arra, hogy az egész keletet regenerálja és tán
uralja is; hanem hogy befolyása és szabadságse-
rető szelleme által mintegy magának meghódítsa
s ezáltal afölött a szellemi uralmat is gyakorolja.

* A „Budapesti Tagblatt“ Kóburg megválasztása alkalmából
elég sötét színben látja, ennek trónjára lehetőséget: s ezért haj-
landó a mi kettős monarchiánk vezetőinek nem eléggé határozott ma-
gaviseletére háritani a felelősséget, amiért hogy Kóburg megerősítésé-
nek kérdése mintegy futtában meg nem történt.

Történje magát a „Tagblatt“, ennek meg kell történnie, dacára
az európai döntő hatalmak ingatag magaviseletének s az orosz akadé-
koskodásának, mert ha Európa nem is szedi össze magát úgy, mint
kellene és engedi is az orosz sértett ambíció látszólagos respektálása
miatt, a közbeke lehetőséget fenntartása okáért: ez csak azért történik, hogy
az oroszok megkönnyebbítsék a kikerülhetetlen dolgokba való belenyu-
gását és így simán juttassák Kóburgot az elkerülhetetlen fontos keleti
pozícióhoz, melyet neki mindenki ellenében függetlenül, de az orosz
ellenében éppen megközelíthetetlenül kell hogy megörizzen. Ez a mi
nézettünk. Qui vivra, verro! A. J.

Mert hát valóban, ha erre nézve a derék bul-
gár nemzetben oly hivatott nemzetre talált, mely
a magyar nemzet intencióit annyira hű követni,
hogy annak nemzeti függetlenségre és szabadságra
törekvő szellemét mindenekben a magáévá is teszi;
sőt kitartásával már eddig is az összes európai né-
pek rokonszenvét is kiérdemelni képes volt: ak-
kor nincs kétség abban, hogy a bennünket össze-
kötő kapocs — egy Kóburg hercegnek a bulgár
trónra való emelése által — providenciálisszerűen
vált és arra enged következtetnünk, miszerint a
kelet népe, habár szláv is többségére nézve, a Kó-
burg-családnak, minden trónra kiható összekötte-
téseivel fogva és a kelet népeinek különben is
szabadságra és függetlenségre vágyó nüzusainál
fogva, éppen arra hivatott, hogy a par excellence
magyar költőnek, a jövőbe való tekintetét mintegy
igazolja olyképp, hogy amellet a kelet népei mind,
saját boldogságukat és független s nemzeti létüket
is megóva érezzék; sőt a magyar társnemzettel mint
szintén kisebb számu nemzettel s a szláv nemze-
tekre éppen nem beolvasztó erővel bíró faktorról a
legszívlelyesebb és örök barátságot is megkössék.

Valóban mi a bulgároknak látjuk a szlávság
uttörőit! Ők pionjai a valódi szabadság és alkot-
mányosságának a keleten. Erre, már eddigi érettsé-
gük s önralmuk, sőt európai színvonalon álló
diplomaciai ügyességük is a bizonyosság, amely
mellett akár a román, akár a szerb verzalitás a
politikában úgy, mint a nemzetközi érintkezések-
ben is a háttérbe szorult.

És mit mondjunk Montenegró zárkózott s el-
lenséges magaviseletére? s mit Törökország folyto-
nos fluktuáló jellemére, ingatagságára, mely hol a
művelt Európa, hol a muszka szatrapia s ennek
időszertint uszályhordozója — a franciával tart s
nem tud kibontakozni az áradat és apadás ha-
talmi köréből? mert így véli fentarthatni, határo-
zatlan magaviseletével tengődő állami és nemzeti
életét?

Csak annyit mondhatunk részünkről, hogy
a bátraké az élet és a jövő! s amely nép és nem-
zet nem így gondolkozik s annak idejében nem
fogadja el a keztyűt, melyet ellenei dobnak lábai
elő, midőn őket legszentebb érzéseikben és függet-
lenségükben megsértik; sőt akként hívják ki, mint
Kathov tette ezt a magyar nemzetet, „hogy
dicsekvőleg megtapostatni igérte Pestnek sugar-utcáját
a kozákokkal; és Bécsből igérte az osztrák-magyar
birodalom szlávva alakulását dekretálni“: az a nem-
zet nem is életrevaló s jaj ennek a nemzetnek,
ha mindezt szó nélkül hagyja és türi; és nem
torolja azt vissza úgy és oly méltóságos férfias-
sággal, mint ezt egy Andrássy, Tisza és Kálnoky
tették, a kiknek köszönhetjük is, hogy az orosz
támadást annak idejében mind mi fölünk, mind
a bulgároktól is sikerült egyelőre visszalóditá-
nunk, amelyért is talán bulgár testvéreink egy
Kóburg herceg megválasztásában vélték is leg-
jobban kifejezni irántunk hálájukat; sőt talán
azon előrelátásból is, hogy így a magyar úgy is
örökre hozzá lesz csatolva a bulgárokéhoz.

Vajha is hát, ne is csalatkozzanak soha
bennünk! és mi bennök találjuk leghivebb keleti
örseinket és hű barátainkat!

Mert ha a muszkával kellend egyszer leszám-
olnunk: melyik keleti népre számolhatunk in-
kább, mint a derék és vitéz bulgárookra? s vajjon
a szerb és román nép nem lesz-e kétségés bará-
tunk, mert az egyik Erdélybe és Bánátba; és a
másik Bácskába és a Bánátba kacsintgat át Ris-
tics és Polit szerint, hogy itteni fajbelieit ragad-
hassa magához; és azzal nem gondol, hogy a
magyar szabadságvarának ledőlésével önként fog
az oláh, szerb, montenegró és török államok sza-
badsága és függetlensége is elhanyagolható? amikor
a bulgárok is a mi sorsunkat osztanak.

Ime tehát mindezt van hivatva megóvni a
magyar Kóburg-Kohári ivadék; és ily nagy fel-
adat vár reá, ha a kelet szabadságát megóvni s
velünk is az igaz magyar barátságot ápolni és
fentartani lesz képes.

Mi azt hisszük, már sokoldalú magas össze-
kötéseivel fogva is, ő erre hivatva van; mert az

európai udvarok mind, az orosz kivéve, véle rokonságban s egysíkárban vannak. Hogy is ne érhetné ő el tehát ily körülmények között, hogy amit Európa jóváhagy, a franciát sem véve ki, ki még ez idő szerint ugyan köztársasági formában él, de hát a monarchia már kopogtat ajtaján, hogy ennek leendő dynastiája is a rokon Kóburg terveit és feladatát ne mozdítsa elő?

Csak idő kérdése lesz a franciáknak is az európai hatalmak koncertjébe való belépése; s mihelyt ez is bekövetkezik: a jeges medve odújába buvik s Európa megszabadul végleg az ő mindent elheresztő fagyos öleléseitől.

Antunovits József.

Hírek.

Kinevezés. A zombori kir. törvényszék elnöke dr. Pataj Sándor jogtudort, a zombori kir. törvényszékhez díjaz joggyakorlókká nevezte ki.

Pályázat. A hódásági kir. járásbírósnál 4 hét alatt betöltendő végrehajtói állásra pályázat van hirdetve.

A közös hadsereg és a honvédség. Az a hir, hogy legközelebb több közös hadseregben szolgáló törzstiszt áthelyeztetik a honvédség kötelékébe, a Katonai Lapok értesítése szerint, erősen tartja magát és feltűnő, hogy ily hir, melynek megvalósítása oly kellemetlen benyomást keltene, illetékes helyről nem nyer cáfolatot, mi arra mutat, hogy éppen nem lehet alaptalan. A honvédtiszt körökét depimáló hirhez az idézett lap a következő kommentárt fűzi, amivel mindenki egyetért, aki szívén viseli a honvédség érdekeit. Reméljük, hogy az illető körök, ha ily áthelyezések szándékban volnának is, utolsó percben el fognak attól állni; mert honvédségünk, hála Istennek, elegendő erővel bír arra, hogy az üresedésbe jövő felsőbb parancsnoki állások saját kebeléből töltsenek be.

Zentán a függetlenségi-kör Szent-István napján nagyszabású ünnepélyt szándékozik rendezni.

Meghívó. Az apatini Daláregylet 1887. évi augusztus hó 15-én, esti 8 órai kezdettel, saját szertára javára a „Népkert” című Szlavék-féle vendéglőben búcsú-bált rendez, melyre a n. é. közönség tisztelettel meghívatik. A rendezőség. Belépti jegy személyenként 1 frt. Csaldjegy 3 frt. Jegyek előre Thész és Ermel urak kereskedésében, este pedig a pénztárnál 7 óráig válthatók.

Az Edelsheim-Gyulay huszárezred e hó 25-én indul Ceglédre Szabadkára.

Kéjutasások Budapestre. F. évi július hó 23-án a m. kir. államvasutak központi hálózatának összes állomásairól Budapest állomásra 50% al mérsékelt II. és III. oszt. személyvonatu menettérít, illetőleg díjmentes visszautazásra jogosító közönséges menetjegyek fognak kiadani. Ezen menettérít jegyek f. évi július hó 23-án valamennyi személyzállító vonathoz, — a gyors- és express-vonatok kivételével, — valamint az ugyanazon hó 24-én a reggeli órákban az illető állomásokra érkező azon személy-, vegyes- és omnibus-vonatokhoz adatnak ki, melyek a végállomásokról még július hó 24-én indultak. A visszautazás bármely személyzállító vonattal — a gyors- és keleti express-vonatok kivételével, bezárólag augusztus hó 1-ig történhetik. Gyermekre nézve következő kedvezmények engedélyeztetnek: Két 10 éven aluli gyermek számára az illető kocsiosztályra szóló egész jegy váltandó. — Egy ily gyermek a II. osztályban egy egész III. osztályú jeggyel utazhatik. A III. kocsiosztályban egy gyermek felnőtt kísérőjével együtt egy egész II. oszt. menetjegy váltása mellett utazhatik. Podgyász szabadsúly nem engedélyeztetik. Budapest, 1887. július hóban. Az igazgatóság.

A szabadkai negyedmillió lopással a többek közt egy Madaeki Antal nevű embert is gyantsítottak. Madaekit e gyantán alajján el is fogták s Mitrovicára kísérték, hol beismerő vallomást tett. Nem sokára ezután, mint annak idejében közöltük, megszökött. Hatodnapra önként jelentkezett a szabadkai vizsgáló bírónál s elmondta, hogy vallomását kizsákkal csikarta ki belőle a rumai esendbiztos, egy marhabélyegzővel süttetőtén testét. Mivel testén tényleg égési sebek voltak, a vizsgálóbíró megkérte Ruma község elöljáróságát, hogy küldje meg neki a hivatalos marhabélyegző hiteles lenyomatát. Ezt a lenyomatot, mint a „Sz—i H—p” írja, a napokban kapta meg a vizsgálóbíró s konstataulta, hogy tökéletesen olyan alakja van, mint a Madaeki testén látható égési sebeknek.

Meghívó. A gombosi országhírű Duna-fürdő megnyitási ünnepélye f. évi július hó 24-én táncal egybekötte fog megtartatni. Beléptidij: szives megjelenés. Társas vacsora 80 kr. Kezdeté d. u. 5 órakor, vége lajnali fűrdéskor. A rendezőség.

Eszküvő. Zentán Barsi Miklós városi adótsízt, a napokban esküdött örök hűséget Filöp Antonia tanítónőnek.

Árverés. Milovánovits Mária 8150 frtra b. ingatl. aug. 17. Zombor.

Az orsz. magyar izr. központi tanító-egyesület Bács-Bodrogh megyei fiók-egyesülete f. hó 11-én, Szabadkán tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a jövő évi közgyűlést Zomborban tartja meg.

Adakozás. Az alföldi árvízkarosultak javára Nitschner Janka kisasszony, okl. tanító és intézettulajdonos Baján, 35 frtot küldött be a „Pesti Hirlap”-nak, mely összeg a saját iskolája tanulói által készített szöveg kisorsolása útján folyt be.

Az új-szivaci reform. egyház kántor-tanítói állását — írják nekünk — az egyháztanács e hó 17-én tölthette be. Megválasztá Kiss Béla urat, a debreceni egyházmegyébe kebeleztet hajdu-sámsoni okl. kántor-tanítót. Az egyház sokat vár az érces, tiszta hangú, kitűnő organistától: reformálni a paragon heverő ének-ügyet Új-Szivacon. Vajha e reformhoz lenne kitartása!

Eljegyzés. Dr. Balassa József, a székesfehérvári kereskedelmi akadémiá tanára, a napokban jegyezte el Baján a kedves Hermann Juliska kisasszonyt.

Megőrült. Csuruvia Péter, a helybeli kir. ügyész-ség fogházában fogva levő cégeres gazember, kiról a minap azt újságoltuk, hogy föl akarta magát akasztani, megőrült. A szerencsétlent a napokban szállítják a Lipótmezőre.

Harkányon a fürdő vendégek száma mai-napig 1189, az átutazó vendégek pedig 3006 személy.

Csodamegszűntetés. Fischer Sándor n.-palánkai kereskedő ellen. Dimitrievics Szima újvidéki kereskedő ellen. Maletis János újvidéki kereskedő ellen. Miletics Miklós újvidéki kereskedő ellen.

Lopás a hajón. Toifelhart Mátyás hajóskapitánynak Mohács és Baja közt az alvókabinban feje alá tett aranyórát és láncát, valamint 39 frtot tartalmazó pénztárcáját ismeretlen tettes ellopta.

Béreghről írnak: Községünket a napokban két, nálunk szokatlan esemény zavarta fel kánikulai esendéletéből. Ugyanis folyó hó 15-én virradóra Rieza Ádám, itthelyi rovott előéletű lakost, ki több évig volt már a börtön lakója, saját házában ajtaja előtt az eresz gerendájára fölakasztva találták. Rieza a közönséget folytonos garázdálkodásaival állandóan rettegésbe tartotta s nem esoda, ha tette fölött senki sem hullajt könnyet. Tettét valószínűleg életuntságból követte el. — Ugyan az nap délután Spitzer Márkó és társai gőzcséplőgépen ifj. Tubity Mátyás saját vigyázatlansága folytán oly közel ment a cséplőgéphez, hogy elkapta a bal lábát s teljesen összezúzta. A szerencsétlen embernek az első segélyt Zátanyi József kolluthi orvos nyújtotta. Majd pedig később dr. Révész Benő járásorvos, Zátanyi kolluthi, Schultz bezdáni és Smetka helybeli orvosok a szerencsétlenül járt ember lábát amputálták. A beteg aránylag jól érzi magát s van remény a teljes felgyógyulásához.

Vasuti menetrend 1887. évi június hó 1-től.

Szegedtől Székig.		személyv.	személyv.	vegyes v.	omn. v.	Közlekedik esetűn ünne- pek n
Szeged	indul	8.00	11.44	5.50		
Horgos	"	8.40	12.25	9.36		
Pálics	érkezik	9.15	1.00	10.15		
Pálics	indul	9.16	1.02	10.17	5.40	9.00
Szabadka	érkezik	9.34	1.20	10.36	6.00	9.20
Szabadka	indul			vegyes v.	személyv.	személyv.
Tavankút	"			5.25	2.10	6.40
Bajmók	"			6.05	2.50	7.20
Militics	"			6.33	3.21	7.49
Zombor	"			7.24	4.10	8.42
Szt.-Iván	"			8.05	4.53	9.27
Szánta	"			8.40	5.28	10.02
Gombos	érkezik			9.02	5.52	10.23
Erdőd	indul			9.21	6.11	10.43
Dálya	"			10.40	7.24	11.43
Dráva-Szarvas	"			11.29	7.46	12.28
Eszéki	érkezik			11.56	8.13	13.51
				12.33	8.50	14.21
Székigtől Szegedig.		személyv.	vegyes v.	személyv.		
Eszék	indul	7.01	3.30	11.20		
Dráva-Szarvas	"	7.42	4.13	11.49		
Dálya	"	8.11	5.04	12.18		
Erdődre	érkezik	8.31	5.24	12.38		
Gombosról	indul	9.22	6.24	13.08		
Szánta	"	9.41	6.46	13.29		
Szt.-Iván	"	10.01	7.09	13.51		
Zombor	"	10.42	8.10	14.53		
Militics	"	11.05	8.38	15.21		
Bajmók	"	11.56	9.37	16.16		
Tavankút	"	12.19	10.02	16.40		
Szabadka	érkezik	12.55	10.42	17.19		
Szabadka	indul	5.35	2.35	5.10	6.30	8.10
Pálics	érkezik	5.54	2.53	5.29	6.48	8.29
Pálics	indul	5.56	2.55		6.49	8.29
Horgos	"	6.35	3.34		7.27	
Szeged	érkezik	7.16	4.13		8.06	
Zombortól Budapestig.		gyorsvonat	személyv.	vegyes v.		
Zombor	indul	6.53	10.42	8.10		
Szabadka	érkezik	9.19	12.55	10.42		
Szabadka	indul	9.53	2.25	11.22		
Kelebia	"			2.42	11.46	
Kis Szállás	"	10.19	3.00	12.14		
Kis-Körös	érkezik	11.10	4.07	1.54		
Kis-Körös	indul	11.17	4.14	2.09		
Budapest	érkezik	1.42	7.30	6.50		
Budapesttől Zomborig.		személyv.	gyorsvonat	vegyes v.		
Budapest	indul	8.00	2.28	9.15		
Kis-Körös	érkezik	11.16	4.45	2.08		
Kis-Körös	indul	11.23	4.52	2.23		
Kis-Szállás	"	12.31	5.42	4.09		
Kelebia	"	12.48		4.37		
Szabadka	érkezik	1.03	6.06	5.00		
Szabadka	indul	2.10	6.40	5.25		
Zombor	érkezik	4.53	9.27	8.05		
Szabadkától Belgrádig.		expressv.	vegyes v.	gyorsvonat	személyv.	
Szabadka	indul	8.59	1.46	6.18	6.15	
Csantavér	"		2.29		6.42	
Topolya	"		3.05	6.52	7.07	
Hegyes-Feketehegy	"		3.42	7.11	7.31	
Verbász-Kula	"		4.11	7.25	7.54	
Ó-Kér	"		4.39	7.41	8.16	
Kiszás	"		5.06		8.34	
Újvidék	"	10.51	5.55	8.18	9.05	
Zimony	érkezik	12.19	9.04	9.53	11.8	
Belgrád	"	12.32	9.31	10.10	11.35	
Belgrádtól Szabadkáiig.		expressv.	gyorsvonat	vegyes v.	személyv.	
Belgrád	indul	2.34	5.35	5.55	5.16	
Zimony	indul	2.48	6.03	6.30	5.48	
Újvidék	"	4.23	7.44	9.54	8.12	
Kiszás	"			10.30	8.35	
Ó-Kér	"			10.57	8.54	
Verbász-Kula	"			8.31	11.30	9.18
Hegyes-Feketehegy	"			8.45	11.55	9.37
Topolya	"			9.04	12.36	10.05
Csantavér	"			9.21	1.04	10.26
Szabadka	érkezik	6.08	9.41	1.45	10.52	
Szabadkától Hajáig.		vegyes v.	személyv.			
Szabadka (vendéglő)	indul	5.45	2.45			
Csikéria	"	6.32	3.20			
Bács-Almás	"	7.18	3.52			
Békity-Borsód	"	8.02	4.26			
Baja	érkezik	8.52	5.02			
Hajától Szabadkáiig.		személyv.	vegyes v.			
Haj	indul	10.26	6.50			
Békity-Borsód	"	11.05	7.51			
Bács-Almás	"	11.45	8.47			
Csikéria	"	12.10	9.21			
Szabadka (vendéglő)	érkezik	12.40	10.00			
Kis-Köröstől Kalocsáiig.		vegyes v.	személyv.			
Kis-Körös (vendéglő)	indul	11.37	5.05			
Kecel	"	12.12	5.33			
Óreg-Csertő	"	12.44	6.00			
Kalocsa	érkezik	1.11	6.23			
Kalocsától Kis-Körösig.		személyv.	vegyes v.			
Kalocsa	indul	9.25	2.14			
Óreg-Csertő	"	9.49	2.43			
Kecel	"	10.23	3.25			
Kis-Körös	"	10.46	3.52			

Észrevétel. A kövén nyomott számok az esti 6 óráig reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A vonatok közlekedési ideje a budapesti idő szerint van kitüntetve.

Interpelláció. Tek szerkesztő ur! B. lapja mult számában azt olvastam, hogy a helybeli temetkezési egyesület vasárnap közgyűlést tart, melyen a módosított alapszabályokat fogják tárgyalni. Tekintettel arra, hogy ezekben az alapszabályokban van letéve az egyesület jövő léte és fennállása: kérdem a t. elnök urat, miért nem lettek az összes egyetli tagok erről külön meghívók által értesítve. Hisz a tagok 60—70% a sem olvasni, sem írni nem tud s így lapot nem olvashat. Több nyilvánosságot kérünk az egyesület vezetőitől! Egy tag.

Öngyilkosság. Gyulafalván Vörös András ó-morovica illetőségű, 52 éves csavargó, furcsa módon vetett véget gyűlölt életének. Ez eset a következő: Tóth István gyulafalvi koresmáros f. hó 18-án lement pincéjébe, hogy bort hozzon föl; de csakhamar ijedten szaladt ki, kétségbeesetten kiabálva: tolvaj van a pincében! A házbeliek rögtön kiszaladtak s mindenféle védő és támadó fegyverrel ellátván magukat, a pince felé tartottak. Itt megállván a pinceajtó előtt, megadásra szólították az állítólagos tolvajt. Ez azonban egyszerre csak kiugrott s teljes iramodással szaladni kezdett, s majd, midőn látta, hogy nem menekülhet, a ház előtti mély gödörbe vetette magát. Itt mielőtt a többiek követhették volna, a zsebéből pisztolyt ragadott s hasba lötte magát. Erre rárohantak a házbeliek s abban a hiszemben, hogy hirtelven rablót fogtak, a haldokló embert jól összekötötték s nagy diadallal kocsin Keryajára szállították, hol másnap délben, anélkül, hogy tetteről felvilágosítást nyújtott volna, meghalt. Halála előtt bevallotta, hogy Vörös Andrásnak hívják, s hogy Ó-Morovicáról való, ahol családjá van.

A megyei szolgabírói végrehajtók értekezlete. Folyó hó 17-én a megyei szolgabírói végrehajtók Szigriszt vendégszerető házában értekezletre gyűltek össze. Az értekezlet lefolyásáról a következő értesítést vesszük: Szigriszt Gyula helybeli szolgabírói végrehajtó következő beszéddel üdvözöli az egybegyűlteket: „Mélyen tisztelt kartársak! Midőn a mai ünnepélyes alkalomból van szerencsém önöket üdvözölni, azt hiszem összejövetelünk célját nem kellend hosszasan esetenem, mert az az általam kibocsájtott felhívásban eléggé bőven körvonalazva volt. Tudomással bírnak szomorú helyzetünkről önök mélyen tisztelt kartárs urak ép ugy, mint én. Mindegyikünk szívére lidérvényomásként nehezedik az az elviselhetetlen teher, melytől mihamarabb és örök időkre megszabadulni leghebb óhajunk. Mindannyiunk előtt kísérteties alakjával tűnik föl a végzetes jövő titkos fátyola, melyből kibontakozni és számunkra egy jobb, egy boldogabb jövő alapját megvetni, elérkezettnek tartottam az időt. Magam azonban, csekély erőmből ennek keresztülvitelére képtelen valék, amiért is hátoroktam önöket a mai napon megtartandó értekezletre egybehívni, gondolván, hogy közös erővel, összetartással kivihetjük azt, ami egyeseknek megtagadtott. Arany igazság az uraim, hogy néma gyermeknek az anyja sem érti a szavát. Nem szabad tehát ténlenül vesztetelnünk az időt, hanem élünk kell vele és céljaink elérésére kiaknázunk. Aki zörget: annak megnyitják; aki kér: annak megadatik. Zörgetni és kérni fogunk tehát testileg ömeltősága a főispán és öngyilkossága az adófelügyelő urnál, valamint a bácsmegeyi országos képviselő urnaknál, hogy kegyes pártfogásuk és támogatásuk által üccellenciája a pénzügyminiszter urnál szerencsétlen ügyünket ezen holt állapotból kiemelni és újra az életnek átadni méltóztassanak. Ezért kell tehát egyesült erővel tennünk, amit tehetünk! és amennyiben ezen értekezletünk eredményre nem vezetne, országos értekezletet kellene felhívni. Midőn tehát az értekezletet ezek után megnyitottak kijelenteni van szerencsém, kérem az igen tisztelt kartárs urakat, miszerint az értekezlet vezetésére egy elnököt és egy jegyzőt a saját kebelükből megválasztani sziveskedjenek.” Kéri a gyűlés megalakulását kimondani. A gyűlés megalakulván, elnöknek egyhangulag Szigriszt Gyula, jegyzőnek pedig Hír Károly szolgabírói végrehajtók lettek megválasztva. Határozatba ment az értekezleten, hogy mintán a tagok egy része különféle akadályok miatt meg nem jelenhetett, más része pedig nem volt elkészülve arra, hogy ömeltősága a főispán és öngyilkossága az adófelügyelő urnál tellesse tiszteletét, folyó évi augusztus hó 14. és 15-én egy újabb értekezlet fog az érdekelt tagok teljes számával megtartatni. Ez értekezlet után a bácsmegeyi országos képviselő urnaknál Budapestben, ügyük pártfogására végett, Szigriszt Gyula, Hír Károly és Carsch Károly szolgabírói végrehajtók tisztelegni fognak. Határozatba ment tovább, hogy egy javaslat fog kidolgozotni és az országgyűlés elé terjesztetni, melynek főbb pontjai a következők: a) a szolgabírói végrehajtók véglegesítése és nyugdíjképesége; b) az 1883. XLIV. t. c. 52. §-nak módosítása és az országgyűlés elé leendő előterjesztése akként, hogy a szolgabírói végrehajtók családjai biztosításának a magas kincstár által, melynek érdekében számos esetben a szolgabírói végrehajtók — mint a tapasztalás mutatja — életveszélynek vannak kitéve és azonfelül a reájuk bízott teendőikért vagyoni felelősséggel is tartoznak; c) a községi végrehajtók beszüntetése mellett az állami adók és egyéb kincstári követelések behajtásával az egyes szolgabírói kerületekben a szolgabírói végrehajtók bizasanak meg; d) a szolgabírói végrehajtók egész éven át működésben legyenek — Ezzel a gyűlés feloszlott, minden érdekelt tagnak köteletségévé tévén a legközelebb tartandó értekezleten való megjelenését. — Gyűlés után „rebus bene gestis” Szigriszt Gyula ur vendégszerető házában az ebéd fölött talpra esett dikói sem hiányoztak, melyek közül különösen kiemelendők a főispán ur ömeltőságára és az adófelügyelő ur öngyilkossága mondottak. x.

Védekezés a kolera ellen. Az aloszországi kolera hirtelen vonatkozólag a belügyminiszter a következő körrendeletet intézte valamennyi törvényhatósághoz: „Olaszország különböző pontjain közelebb ismét merültek fel kolera- és koleraerany esetek. Ambar a kolera továbbterjedésének lehető megakadályozása céljából minden ily eset felmerülte alkalmával megtétetnek mindazon nemzetközi intézkedések, melyek a kolera behurcolásának lehető megakadályozására alkalmasak, mégis tekintettel különösen azon körülményre, hogy a mult év folyamán nálunk is az ország több pontján uralkodott kolerajárvány, és tekintettel arra, hogy a meleg nyári évszak, a mezei nagy munkaidő és a gyümölcstermés idejének bekövetkezése által a járvány újból való felléphetésének esélyei szaporodtak, mindezen körülmények folytán indittatva érzem magamat már most, midőn az ország te-

riletén kolerajárvány felléptének még jelenségei sincsenek, jó leve és ismételt felhívni a törvényhatóság figyelmét mindazon óvintézkedések megtételére, mely óvintézkedések szigorúan és pontosan foganatosítva alkalmasak arra, hogy egyrészt a kolera kitérését, másrészt annak tovaterjedését megakadályozzák. Mindenek előtt szükségesnek tartom, hogy megtörténjenek mindazon rendelkezések, melyek általános közegészségügyi és különösen járványügyi szempontból mindenkor főfontossággal bírnak. Különösen fokozott gond fordítandó a lég és talaj tisztaságának megőrzésére s gyors eltávolítására mindazon határynak és lehető megszüntetésére mindazon körülménynek, ami a léget és a talajt fertőzni képes. A piaci rendőrség, különösen most a gyümölcs-érés időszakának beálltával, a legszigoribban gyakoroltassék, az élelmi szerek, italok közegészségi ellenőrzésére, valamint a jó és tiszta ivóvíz biztosítására a törvényhatóság általánosan a legnagyobb gondot fordítsa, fertőtlenítő szerek kellő mennyiségben való készletben tartása, a fertőtlenítés kellő és alapos eszközölése, megfelelő jégkészlet biztosítása és ott, hol gyógszertár helyben nincs, a szükséges gyógyszerek beszerzése, az orvosi segély biztosítása és a netalán bekövetkező megbetegülések esetén a beteg elkülönítésére szükséges helyiségek berendezése céljából, a már e tekintetből több ízben megújított és legutóbb múlt évi november hó 19-én 65109. sz. alatt kiadott rendeleteim értelmében haladéktalanul tegye meg a törvényhatóság a legbehatóbb intézkedéseket és ezen intézkedéseinek gyors s állandó végrehajtását a legszigoribban ellenőriztesse. Netalán előforduló kolerajárvány megbetegedések esetén a 44382 1884. sz. a. kiadott rendelet értelmében erről hozzám haladéktalanul távirati jelentést teendő. — Minthogy pedig a koleraeset megállapítása manapság súlyos nemzetgazdasági és nemzetközi következményeket von maga után, — felhívom a törvényhatóságot, miszerint e kérdést illetően a leg gondosabb körültekintéssel és óvatossággal járjon el és a hatósága területén netalán felmerülő kolerajárvány esetet a 39221/1884. sz. a. kelt körrendeletem szigorú megtartása mellett főorvosával azonnal vizsgáltsa meg — és az ázsiai kolera első esetét csak akkor mondja ki, ha az minden kétséget kizárólag bakteriologikus vizsgálat alapján is megállapított, — mivelből, ha bakteriologikus alapon a megállapítás ott bármilyen okból nem volna eszközölhető, ezen körülményről hozzám haladéktalanul távirati értesítést küldjön. Kiváló fontossággal bír különösen az első eseteknél a beteg szigorú elkülönítése, a gyors orvosi segély és az alapos fertőtlenítés. Ezeknek gondos és szigorú alkalmazása mellett sok esetben lehető a bajnok csirájában való elfojtása, de mindenkor korlátozható annak tovaterjedése, mivelből felhívom a törvényhatóságot, miszerint ezen körülményekre különös gondot fordítsa, az ez irányban szükséges előintézkedéseket a legszigoribb felelősség terhe mellett azonnal tegye meg és ezeken kívül is minden kitelhető kövessen el arra nézve, hogy a kolera netalán fellépése a törvényhatóságot készületlenül ne találja. Egyebekben reményem, hogy a törvényhatóság kötelessége és felőssége tudatában a legnagyobb buzgalommal fogja a szükséges óvintézkedéseket megtenni és minden igyekezetével oda fog hatni, hogy e tekintetben hatósága területén az arra hivatott közegek részéről vétkes mulasztás esete ne következhesk be. Felhívom a törvényhatóságot, hogy az e rendeletem folytán teendő intézkedéseiről hozzám e f. hó végeig részletes és kimerítő jelentést tegyen. — Budapest, 1887-ik évi július hó 13-án. B. Orsz. Béla.

Zenemű. Ismét egy új zenedarab jelent meg Hecht Márkné könyvkereskedése kiadásában, ezúttal egy elméletileg és gyakorlatilag kiképzett zenészről. Címe „Ide-Oda“ tipegő, igazi szakértelemmel szerző: Stark Nándor, kinek megkülönböztetését, mint zenekarnagy a mult színi-idény alatt legnagyobb tetszéssel kísérte a közönség. A külsőleg is csinosan kiállított tipegőt, szerző Zombor város hűlgyeinek ajánlta. Ára 60 kr. Sajtó alatt van s e hét folyamában ugyanis fenti cég kiadásában megjelenik: „Buzavirágok“ keringő, Mattyasovszky Fannytól. Ezen műre előre is felhívjuk a zenekedvelők b. figyelmét.

A magyar népdalok egyetemes gyűjteménye a „Magyar Dal-Album“, melynek hatodik folyamából épen most jelent meg a 9-ik füzet az 1161—1180. számú, következő érdekes dallamokkal: 1. Ne sajnáljad hegedűdet, se vonódat. 2. Ne sirj lányka, hogy a végzés. 3. Nincsen Györött olyan asszony. 4. Nincsen nekem feleségem. 5. Nincs oly leány a nagy Tisza mentében. 6. Nyugszik minden csendesen. 7. Omni die, omni die ynum est bibendum. 8. Ólelgy által ki-ki a pártját. 9. Ós Buda gyermeke föl szaporán! 10. Óseimnek háza, benne lakom én. 11. Pajtás, öled meg a menyecskét! 12. Peng a kasza, mikor fenik. 13. Piros hajnalban álmodott a rózsám. 14. Rozmaringnak az a szokása. 15. Rózsabokor van a kertemben. 16. Rózsá, rózsá, mit csinálsz, egyedül a kertben? 17. Rózsá virit, rózsá nyílik. 18. Rózsá viríts, itt a nyár. 19. Rózsáját ki szereti. 20. Rozzant csarda álldogál az utszélen. — Egyes füzet ára 25 kr. Egy-egy folyam ára zongorára alkalmazott 200 dallam tartalommal 1 frt 80 kr. Előfizetés a jelen folyamra, valamint megrendelést a már megjelentekre még mindig elfogad a „Magyar Dal-Album“ kiadóhivatala Györött.

A boros edények kezelése.

Mint több ízben elég sajnosan kellett tapasztalnom, hogy a mi alföldi közönségünk (tisztelet a kivételeknek) egyáltalában igen kevés gondot fordít a boros edényekre s innen van azután, hogy a közönség nagyobb zömének bora többnyire vagy ecetes, vagy dohos- vagy pedig penészes. Ez pedig igen nagy baj uraim, mert akár saját használatunkra, akár pedig eladásra termeljük is borainkat, főkéllék az, hogy borunk minden idegen iz és szagtól mentes legyen, mert ezen bajok bármelyike által is a különben egészséges anyag, igen sokat veszít értékéből, ezen bajok elkerülése céljából az edényeket gondoznunk kell és pedig a következők:

Miköz a hordó kiürült és ha azt pincében tarthatjuk, akkor először kimossuk hideg vízzel tisztára, mosás után néhány perig az akona lyukkal lefordítva hagyjuk a vizet kipárologni s azután bekénezzük, kénezéshez a

mindenki előtt ismeretes kénszeleteket használjuk, még pedig egy 5—6 hektoliteres hordóba fél kénszelet elegendő. A ként egy darab drótra akasztva a hordóba tesszük, az akonát lejtve elégetjük, a kénszelet elégetése által egy igen mérges gáz fejlődik, mely az élynyt a hordóból kiszorítja s így élyny hiányában a többféle gombák, melyek az említett bajokat előidéznek, nem élhetnek. Azonban tudjuk azt, hogy a hordódongákon sok apró kis lyukak vannak, a melyeken a kengáz kiszivárog s az élyny újból bejut, emélfogva minden hónapban egyszer szükséges kénezni a hordókat, de hogy arról meg ne feledkezzünk, hogy mikor kéneztünk utoljára, a hordó fenekére krétával járjuk a dátumot.

Ha pedig az edényeket pincébe nem tarthatjuk, minthogy az alföldön nem is tarthatják, mivel kevesen rendelkeznek pincével, emélfogva csak árnyékos helyeken tartatnak a hordók. Ezen edényekre még sokkal nagyobb gondot kell fordítanunk, mint a pincében tartottaknál. A mint a hordó kiürült és ha az huzamosabb ideig használatba nem jön, ilyen edényről nem elégszünk meg a kiöblítéssel, hanem e mellett nagyon tanácsos a hordót kifekenezni és egy kefe segítségével jól kidörzsölni, hogy belől a hordó vágányaiban semmi seprűrés ne maradjon, a mely a különféle gombanemeknek tápanyagot szolgáltatna. A kifekelés után befekeneleve a kénezés mulhatatlanul szükséges, valamint az akona és csaplyuk beittése el ne maradjon, mert azon általános rossz szokás, hogy a hordók bedugaszolatlanul hevernek, nem eléggé megrovandó eljárás. Igaz ugyan, hogy a hordó száraz helyen tartatik, de a levegő változása következtében az ilyen bedugaszolatlanul hagyott hordóban vipárak képződnek, minek következtében a gombák nyomában ott vannak s vigan tenyésznek. Tehát ezen indoknál fogva a kénezés soha el nem maradhat, sőt a száraz helyen tartott hordóknál, miután a hordó kiszárad, itt sürűbben kell a kénezést alkalmaznunk, a már említett 4 hét, így eljárva a hordók minden betegségtől mentek lesznek, önként értődik hogy ha a hordóba ismét bort akarunk tölteni, mindig először hideg vízzel kiöblítendő lesz.

Ha pedig már a fentemlített három betegség közül valamelyik hordókat meglegte, ilyenkor nincs más hátra mint azokat tisztázni. Lassuk először is az ecetes hordó kezelését.

Ha a hordó ecetes, akkor hígított ojtott meszet öntünk bele, s erre forró vizet, s megrázzuk vagy minden felé forgatjuk, hogy a mesz minden részére hasson 2—3 óráig hagyjuk pihenni, majd ismét felrázzuk, s azután kiöntjük a meszes vizet, újból kiforrázzuk tiszta vízzel, azután kifekenelevük s kefével jól kidörzsöljük, majd befekeneleve tiszta hideg vízzel addig öblögetjük a míg a víz egészen tisztán nem jön ki, ezen eljárással az ecet gombákat le köjtjük, s a hordóknál ismét tiszta használható leend. Következik

a dohos hordók kezelése.

Ez igen veszedelmes baj, egy bizonyos sárga gomba telep lepi meg a dongákat belől, mely leginkább egyes foltokban mutatkozik, ha ezen gomba telepek csak kis foltokban vannak úgy még elejét vehetjük a bajnak, de ha már nagyon el terjedt a dongában, és a falukacsába be vette magát, úgy az ilyen hordóba többé nem tanácsos bort tölteni — hanem más célra használható fel.

A dohos hordókat széjjel kell szednünk, és a dongákat átviszálni, a hol gomba telepek vannak, ott először a két nyelű görbe kádár késsel jól kiforagjuk, azután pedig kénvassal bedörzsöljük a gomba telepek helyét, ennek végeztével ismét összeállítjuk a hordót, de egyik fenekét nem tesszük rá, ekkor az egész hordót belülről bolocsoljuk közönséges spirittussal ezt megújítva kiégetjük az egészét, ezen munkát mindenestre tűzmentes fedett helyiségben végezzük, mivel más különben tűz veszélyes, tehát óvatossan kell vele eljárunk.

A kiégetés után forró vízzel kiforrázzuk, s azután többször hideg vízzel kiöblítjük. Következik:

A szürke penész.

Ez nem annyira veszedelmes baj, mint az előbbeni, ámbár ez is kellemetlen szag és íz kölcsönöz a bornak. A penészes hordóknál kitisztítása következőleg történik, a hordót szétszedve a dongákat erősen megkeféljük, össze rakva spirittussal kiégetjük, s az után kiforrázza, a forrázás után többször hideg vízzel kiöblítjük. Ezzel kapcsolatosan megemlítem:

Az új hordók előkészítését.

Az új hordók, mint tudjuk, leginkább tölgyfából készülnek, melynek először kellemetlen szaga van, másodsor sok cersavat tartalmaz, előbbeni által a bor kellemetlen szagot és íz nyer, utóbbi által a bor nagyon fanyar lesz, tehát hogy ezen kellemetlen szagtól-iztól és fanyarságtól borunk megszabadítsuk, a hordót következőleg előkészítjük.

Legajánlatosabb volna a hordót egy gőzölő gép segítségével kiközölni, mint azt nagyobb pince gazdaságoknál teszik, mert a gőzölés által a hordó dongákban lévő idegen iz-szagot és cersavat kilgozzunk.

A gőzölő gép hiányában első ízben ajánlatos a borseprével tváló kiforrás, de arra vigyáznunk kell hogy a seprű tiszta és nehogy penészes gombák által megleggett legyen; másodsor használatunk közönséges konyha söt vagy pedig por szódát, p. v. hektoliterenként számítva 2—4 dekát, azt tisztavízben főlforralva s a nyert lugos vízzel forrázzuk ki a hordót, de ezen eljárást kétszer-háromszor ismételjük, azután tiszta forró vizet használunk, forró víz után hideg vízzel addig öblögetjük, míg a víz egészen tiszta állapotba nem jön vissza a hordóból, azután hideg vízzel megtöltjük, és úgy hagyjuk állni 1—2 hétig, időközönként a vizet kieresztjük és újból friss vizet alkalmazunk.

Az így előkészített új horgóba már az ó-bort is tehetünk, azonban tanácsosabb az új hordóba mustot tenni — hogy abban erjedjen ki.

Heinrich,
bor. vándortanió.

Az új marhahajtó utak.

Bács-Bodrogh t. e. megyék törvényhatósági bizottságának Zomborban 1887-ik évi június hó 28-án tartott rendes évnegyedes közgyűlése alkalmával a marhavész elleni intézkedésről szóló 1874. évi XX. t. c. 29. §-a értelmében ezen vármegye területén a marhajtásra a következő utak jelöltettek ki:

I. Az almási járásban. A) Fő marhahajtó utak: 1. Az almás-mélykúti, 2. az almás-bajmoki, 3. a mélykút-jankováci, 4. a jankovác-felső-szent-iváni, 5. a jankovác-kisszállási, 6. a kisszállás-halasi, 7. a bajmok-szabadkai, 8. a kisszállás-szabadkai. B) Mellék marhahajtó utak: 1. Az almás-szabadkai, 2. az almás-mateovicsi, 3. az almás-bikityi, 4. az almás-madarasi, 5. a kumbaja-szabadkai, 6. a kumbaja-almási, 7. a madaras-kumbajai, 8. a madaras-katymári, 9. a katymár-rigyicai, 10. a madaras-borsódi, 11. a mélykút-tataházi, 12. a tataház-bikityi, 13. a mélykút-felső-szent-iváni, 14. a mélykút-szabadkai, 15. a mélykút-kisszállási, 16. a mélykút-zsidai, 17. a jankovác-kélesi, 18. a kéles-zsidai, 19. a zsidá-borotai, 20. a bajmok-sztanisiesi, 21. a bajmok-nemes-militicsi, 22. a mateovics-felső-szent-iváni, 23. a rém-csavolyi.

II. A bajai járásban. A) Fő marhahajtó utak: 1. A bikity-felső-szent-iváni, 2. a bikity-sztanisiesi, 3. a vaskut-bajai, 4. a vaskut-garai, 5. a gara-gákovai. B) Mellék marhahajtó utak: 1. A csavoly-borotai, 2. a csavoly-bajai, 3. a felső-szent-iván-borotai, 4. a felső-szent-iván-csavolyi, 5. a bikity-bajai, 6. a bikity-bozsódi, 7. a rigyica-garai, 8. a rigyica-krusevlyai, 9. a szántova-krusevlyai, 10. a béreg-h-szántovai, 11. a béreg-kolluthi, 12. a szántova-dautovai, 13. a dautova-baracska, 14. a baracska-csataaljai, 15. a baracska-báthmonostori, 16. a a báthmonostor-bajai, 17. a vaskut-csataaljai.

III. A zombori járásban. A) Fő marhahajtó utak: 1. A gákova-zombori, 2. a sztanisies-nemes-militicsi, 3. a nemes-militics-zombori, 4. a bezdán-zombori, 5. a bezdán-batnai, 6. az ó-szivac-zombori, 7. az ó-szivac-cservenkai. B) Mellék marhahajtó utak: 1. A kolluth-bezdáni, 2. a sztanisies-krusevlyai, 3. a gákova-krusevlyai, 4. a bezdán-monostorszegi, 5. a nemes-militics-csonoplyai, 6. a csonoplya-kernyajai, 7. a kernyaja-zombori, 8. a kernyaja-ó-sztapári, 9. a kernyaja-új-szavici, 10. a kernyaja-ó-morovicai, 11. a kernyaja-bajjai, 12. az ó-szivac-bajjai, 13. az ó-szivac-hegyesi, 14. az ó-szivac-bresztováci, 15. az ó-szivac-veprováci, 16. a kis-sztapár-zombori.

IV. Az apatini járásban: A) Fő marhahajtó utak: 1. A prigl-szent-iván-zombori, 2. a szóna-prigl-szent-iváni, 3. a gombos-szöntai, 4. a gombos-bogojevai, 5. az ó-sztapár-zombori, 6. a doroszló-rác-militicsi, 7. a doroszló-ó-sztapári. B) Mellék marhahajtó utak: 1. A monostorszeg-zombori, 2. a monostorszeg-kupuszina, 3. a kupuszina-apatini, 4. az apatin-zombori, 5. az apatin-prigl-szent-iváni, 6. a prigl-szent-iván-ó-sztapári, 7. a prigl-szent-iván-doroszlói, 8. az ó-sztapár-bresztováci, 9. a bresztovác-filipovai, 10. a bresztovác-veprováci, 11. a szóna-ó-sztapári.

V. A hód-sághi járásban. A) Fő marhahajtó utak: 1. A hód-ságh-karavukovai, 2. a karavukova-bogojevai, 3. a hód-ságh-rác-militicsi, 4. a hód-ságh-lalityi, 5. a hód-ságh-déronyai, 6. a hód-ságh-bácsujfalui, 7. a hód-ságh-parabutyi, 8. a déronya-bácsi, 9. a bács-novoszellói, 10. a parabuty-paragai, 11. a pivnica-kulai, 12. a pivnica-szilbási. B) Mellék marhahajtó utak: 1. A hód-ságh-filipovai, 2. a rác-militics-bresztováci, 3. a rác-militics-filipovai, 4. a filipova-lalityi, 5. a filipova-veprováci, 6. a lality-parabutyi, 7. a parabuty-pivnicai, 8. a pivnica-lalityi, 9. a pivnica-deszp-szent-iváni, 10. a pivnica-paragai, 11. a pivnica-torzszai, 12. a karavukova-déronyai, 13. a déronya-parabutyi, 14. a parabuty-bácsujfalui, 15. a bácsujfalu-bácsi, 16. a bács-vajszkai, 17. a vajszka-karavukovai, 18. a vajszka-bogyáni, 19. a bogyan-plávnai, 20. a bács-tovarisovai, 21. a bács-bukini.

VI. A kulai járásban. A) Fő marhahajtó utak: 1. A kula-kereszturi, 2. a keresztur-lalityi, 3. a kula-cservenkai, 4. a kula-hegyesi, 5. a kula-uj-verbászi, 6. az ó-verbász-kis-kéri, 7. a kis-kér-ó-kéri, 8. az új-verbász-szent-tamási. B) Mellék marhahajtó utak: 1. A cservenka-veprováci, 2. a veprovác-kereszturi, 3. a keresztur-pivnicai, 4. a kula-kucurai, 5. a kucura-torzszai, 6. a torzsakulai, 7. a kucura-kis-kéri, 8. a kis-kér-szent-tamási, 9. a kucura-ó-soóvéi, 10. az ó-soóvé-deszpot-szent-iváni, 11. az új-soóvé-kis-kéri, 12. az ó-soóvé-kiszácsi, 13. a kucura-ó-verbászi.

VII. A topolyai járásban. A) Fő marhahajtó utak: 1. A topolya-ó-morovicai, 2. az ó-morovica-pacséri, 3. a pacsér-bajmoki, 4. a topolya-csantavéri, 5. a csantavér-sándori, 6. a sándor-szabadkai, 7. a topolya-hegyesi, 8. a hegyes-zentai, 9. a hegyes-szeghegyi, 10. a szeghegy-feketehegyi, 11. a hegyes-ó-becei, 12. a feketehegy-uj-verbászi. B) Mellék marhahajtó utak: 1. A topolya-bajjai, 2. a bajsa-kulai, 3. az ó-morovica-cservenkai, 4. a pacsér-csantavéri, 5. a feketehegy-szent-tamási.

VIII. A palánkai járásban. A) Fő marhahajtó utak: 1. A palánka-csébi, 2. a palánka-gajdobrai, 3. a gajdobraszilbási, 4. a szilbás-petrováci, 5. a szilbás-paragai, 6. a palánka-obrováci, 7. az obrovác-tovarisovai, 8. a tovarisova-bácsujfalui, 9. a palánka-novoszellói, 10. a csébglozsáni. B) Mellék marhahajtó utak: 1. A gajdobrabulkeszi, 2. a bulkesz-glozsáni, 3. a gajdobra-glozsáni, 4. a gajdobra-paragai, 5. a tovarisova-gajdobrai, 6. a paraga-bácsujfalui, 7. a bukin-palánkai, 8. a plávna-novoszellói, 9. a bulkesz-kulpini.

IX. Az újvidéki járásban. A) Fő marhahajtó utak: 1. Az ó-kér-újvidéki, 2. a petrovác-pirosi, 3. a piros-újvidéki, 4. a glozsán-futtaki, 5. a futtak-újvidéki, 6. a temerin-járeki, 7. a járek-újvidéki, 8. a temerin-gospodincei. B) Mellék marhahajtó utak: 1. A futtak-petrováci, 2. a futtak-pirosi, 3. a deszpot-szent-iván-torzszai, 4. a deszpot-szent-iván-kulpini, 5. a kulpin-petrováci, 6. a petrovác-kiszácsi, 7. a kiszács-újvidéki, 8. a kulpin-ó-kéri, 9. az ó-kér-temerini, 10. a temerin-kovil-szent-iváni, 11. a begecs-glozsáni.

X. A titeli járásban: A) Fő marhahajtó utak: 1. A káty-újvidéki, 2. a káty-kovil-szent-iváni, 3. a kovil-szent-iván-vilovói, 4. a vilovó-titeli, 5. a titel-perlaszi. B) Mellék marhahajtó utak: 1. A kovil-szent-iván-gyurgyevói, 2. a kovil-szent-iván-felső-kovili, 3. a felső-kovil-alsó-kovili, 4. az alsó-kovil-gardinovcei, 5. a gardinovcevilovói, 6. a lok-titeli, 7. a titel-mosorini.

XI. A zsabylai járásban. A) Fő marhahajtó utak: 1. A zsablya-újvidéki, 2. a zsablya-gospodincei, 3. a zsablya-aradáci, 4. a nádaly-temerini. B) Mellék marhahajtó utak: 1. A csurogh-nádalyi, 2. a csurogh-gospodincei, 3. a gospodince-felső-kovili, 4. a zsablya-csuroghi, 5. a zsablya-gyurgyevói, 6. a gyurgyevó-mosorini.

XII. Az ó-becei járásban. A) Fő marhahajtó utak: 1. Az ó-bece-török-becei, 2. az ó-bece-hegyesi, 3. az ó-bece-szent-tamási, 4. az ó-bece-tisza-földvári, 5. a tisza-földvár-nádalyi, 6. a petrovoszelló-ó-becei, 7. a

petrovszellő-moholyi. B) Mellék marhajító utak: 1. A petrovszellő-esantavéri, 2. a szent-tamás-turjai, 3. a turia-ó-besei, 4. a turia-nádalyi, 5. a turia-tisza-földvári, 6. a szent-tamás-ujvidéki.

XIII. A zentai járás és Zenta városában. A) Fő marhajító utak: 1. A martonos-borgosi, 2. az ó-kanizsa-török-kanizsai, 3. a martonos-zentai, 4. a zenta-esóka, 5. a zenta-esantavéri, 6. a zenta-sándori, 7. a zenta-ada, 8. az ada-szadai, 9. az ada-moholyi. B) Mellék marhajító utak: 1. A zenta-topolyai, 2. a moholy-esantavéri, 3. a moholy-karlovai.

A HARKÁNYI FÜRDŐ ÉS KÖRNYÉKE

Irta: Kantos.

Harkány, július hó.

A régi rómaiak nemcsak a kintő borokat, hanem a fürdőket is a legnagyobb élvezettel használták. Talán töltik és általuk terjedt el a fürdők használata az egész földkerekségen. Hogy a régi rómaiak a fürdőket nemcsak a gyengélkedő egészség helyreállítása vagy javulása végett, hanem és talán leginkább szórakozás és mulatságképpen használták, azt igen valószínű teszi ezen felirat: „Non curatur, qui curat!” — melyet fürdőházaik fölé alkalmaztak.

Ők tehát nem teljes gondokkal megrakva, hanem teljesen gondtalanul, a test és lélek felüdítése és szórakoztatása szempontjából fürdöttek.

Csak hogy a régi rómaiak idejétől a mostani korig sok víz folyott el a Dunán és azóta az edzett herkulesi alakokat vékony dongájú széllel bélelt egyének váltották fel (haladunk a korral), az egészségesekek helyét pedig a betegek töltötték be.

De hát ha beteg emberek nem volnának, minek is volnának a drága fürdők? Minek is volnának a természet őrjási hegyeinek sötét gyomrában azok az elrejtett drága gyógykincsek, melyeket az emberi ész és tudomány oly fáradságos munkával napfényre hoz, ha nem azért, hogy a mindennél drágább kincs: az egészség újra helyreállíttassék?

A tudomány világító szövétnéke kiesikarja a természetől azt, amit egyséktől megtagadott.

A harkányi fürdőt is a tudomány fényes munkája emelte ama polcra, melyen jelenleg áll. Áll pedig azért, hogy ezer és ezer gyengélkedőnek visszaadja azt a gyémánt szemet, melynek neve egészség, vagy pedig hogy a rövid földi bolyongás szakadozó fonalait legalább egy kassá összekötöztesse. És akinek élete mécsét sz. Péter a mennyei fő-fő ajtónál nem találta nagyon rövidre elköppintani, az vigasztalódva hasznosíthatja is a fürdőt; de ahol sz. Péter egy kissé mélyebben okvetlenkedett a koppintásával, az összefoghatja a világ összes gyógyfürdőt egy esőbőben és abban fürdöthetik, mégis ki-vándorol ebből az arnyékvilágból, mert irva vagyon:

„Contra vim mortis
Non est medicamen in hortis.“

Ami máskülönben annyit jelent, hogy: „halál ellen nincs orvosság“.

Ha az ember egy ily gyógyfürdőben végig járta szeméit az egybegyűlt fürdő-betegeken, önként agyába ötlék az a gondolat, hogy „por és hamu vagyunk!“ És megsiratja születését, mint ahogy megsiratja gyakran az Isten is felhő szemével a világot, hogy megalkotá. Porból lettünk s porrá leszünk; de vigasztalódjunk azzal, hogy oda fent a magasban nem kell többé gyógyfürdőt használnunk, mert ott van az igazi gyógyfürdő: az örök élet!

Az egyszeri zsidó gyerek is megvigasztalhatatlanul sirt azon, hogy a rabbi azt prédikálta:

„Porból lettünk, porrá leszünk.“ De midőn az apja megvigasztalá őt mondván: „The szomár, mith sírod mogodath azon, hisz nem veszthő semmih. Letthünk volna aranybú és lennék phurrá, veszthenél 100 procentumoth“ — többé nem sirt.

Mi se aggódjunk tehát, hisz nem vagyunk aranyból, hanem élvezük e göröngyös földi életben a jót és használjuk a fürdőket addig, míg nem a szemfödél hideg testünket eltakarja.

Az Ur adta, az Ur elvette az életet; legyen áldott érte az ő neve — mondja az irás.

A harkányi fürdő eredete*) igen egyszerű és véletlenül fedeztetett fel 1823-ban egy Pogány János nevezetű mária-gyüdi munkás ember által, midőn gróf Batthyány Antal uradalmának esatornázását fogantatottani akarta. Ugyanis ennek a Pogány Jánosnak dagadt lábai voltak s így kénytelen volt meztől dolgozni. Midőn így dolgozott, munka közben a földből előbugyogó vízben ált; fájdalommal csillapodni érezvén, amelyre munkaidéje engedte, ezen lábfürdőt folyton használta mindaddig, míg nem kínzó és fájdalmas bajától megmenekült.

Természetesen leírhatlan volt a szegény ember öröme és a viznek ezen gyógyerejű hatását, valamint lábainak csodálatos meggyógyulását a legnagyobb ujon-gás közt beszélt el. Az ismerősök szájáról-szájra adták tovább ezen forrásnak csodálatos erejét, míg nem végre a megye figyelmét is magára vonta, mely az akkori megyei főorvost dr. Patkovecset — bizta meg a források megvizsgálásával.

A főorvos kedvező előterjesztése folytán a források akkori tulajdonosa gr. Batthyány Antal már 1824-ben, tehát a felfedezés után egy évre megvetette a jelenlegi fürdőnek alapját 12 fürdőszobával.

Azóta azonban, mithogy a betegek száma évről-évre szaporodott, a fürdőhelyiség számtalan átalakításon ment keresztül és ma teljes pompájában diszlik a fürdő-közönség legnagyobb kényelmére és testi egészségének enyhítésére.

Mint minden ilyen csodadologról, úgy a harkányi fürdő eredetéről is a nép száján a képzelet ködfátyolába burkolt meszeszerű monda kering és elég érdekes-séggel és vonzó tartalommal bír a meghallgatásra s egyben a nép élénk fantáziájáról is tanuskodik.

Azt mondják, a harkányi hegy csúcsán, mely egy oldalról kopár szikla, a másik oldalról pedig sűrű erdővel van benőve, áll egy onladozó várom, melynek a nép „Leány“ vár nevet adott. Itt lakott régente Orbasi Mártha, utolsó sarja egy, az Árpáddal Magyarhonba jött családnak.

Mártha igéző szépségével elbűvölte a férfiakat, kiknek szeme megakadt rajta. De Mártha szeretni nem

*) Dr. Heller József: A harkányi gyógyfürdő és kenes vize. 1884.

tudott, mert jégszívú volt (nem úgy mint a mostani lányok). S így történt, hogy számtalan szerelmes férfi, kit a kétségbeesés kergetett a halálba, mert szerelme Mártha részéről viszonzzerelme nem talált, a szöke Duna puha hullámai közt kereste sírját.

De Mártha szívét ez sem indíthatta meg és alvó szíve, melyből a szerelem égő szikrája örökre kialudott, a kincs-vágyon kívül egyebet nem ismert. És hogy kincs-szomját kielégítse, az akkori időben nagyban divatozó rabló-haramia mesterséget (még adót sem vetettek rá miatta) egész vakmerően és gyakran szörnyű kegyetlen-séggel űzte. Nemcsak a Dunán közlekedő hajókat, hanem a békés polgárokat is kegyetlenül fosztogatta és megadózta.

Igy élt évek során keresztül, de telhetetlen kincs-vágyát nem elégíthette ki, és hogy célját elérje és a világ összes kincseit magának megszerezhesse, az ördöggel (két ördög összekerült) kezdett cimborálni, vele oly szerződést kötött, melyszerint az ördög öt temérdek kincs birtokába juttatja, ő pedig ezen ördögi szolgálat fejében felajánlotta a saját és magzata lelkét az ördögnek.

A saját lelkével mit sem törődött s mert szíve jéghideg volt a férfiak iránt, kiket gyűlölt és megvetett, szerelmi lángra nem lobbant, biztos volt benne, hogy gyermekei sem lesznek és így az ördögöt meg fogja esalni (nehéz ott lopi, ahol a gazda maga is tolvaj).

De az ördög nem hiába ördög; minden áron tehát oda törekedett, hogy legyőzze Mártha férfi gyűlöletét s győzedelmeskedjék jég szívében. Azért is egy alkalommal, mint deli természet, csinos lovag kopogtatott be a várba, s hogy, hogy nem, Mártha jég szívét fölolvastotta és gyújtó szerelmi lángra lobbantotta. Ennek az lett a természetes következménye, hogy Mártha rövid idő múlva egy gyönyörű kis leány gyermeket — valódi angyali teremést — szült.

A kis leány sokkal szebb volt az anyjánál és gyönyörűen fejlődött. Nem esoda tehát, ha Mártha a lángoló anyai szeretettel indítva egész odaadással elűngött kedves gyermekén és midőn az ördög a szerződés értelmében alvilági útjára akart készülni, semmi áron sem akarta odaadni gyermekét.

Mártha minden áron kiakarta játszani az ördögöt, hogy kedves leánykáját megmentse, de az ördög nem tájított és minden áron birni akarta a gyermeket. Végre sok küzdés és huza-vona után Mártha csak oly föltétel mellett akart lemondani szeretett vérééről, ha az ördög napnyugtától kezdve az első kakas kukorikulásig a harsányi sziklahegyet felszántja, gondolván magában, hogy most lehetlenséget kíván az ördögöt.

A sátn azonban semmit sem tartván a világon lehetetlennek, Mártha ezen utolsó kívánságába is beleegyezett.

Most csak az a kérdés, hogy hogyan és mivel szántsa fel a szikla hegyet?

De az ördög nem azért ördög, hogy egy asszony-ördög eszén túl ne tegyen.

Készített tehát magának Plutó országában egy iszonyu nagy vaskét és az elé két óriási nagyságu tizokádó maeskát fogott, hogy nagy munkáját véghez vihesse.

Nap nyugtakor belekezdett a szántásba és még mielőtt a szelid hold ezüst szarvait magasra tűzte volna, — már a Harsányi hegynek egyik oldala tökéletesen porhanyóra volt szántva. Midőn Mártha ezeket látta, kétségbe esve megjédt, és hogy imádott leánykáját megmenthesse az ördög karmai közül, — kakas módra elkezdett kukorikolni és oly hangosan és hűen utánozta a kukorikulást, hogy a környékbeli kakasok mind utánna kukorikultak.

Az ördögöt, ki munkája felén volt, annyira boszantotta ezen család (hjh! nem jó asszonnyal kikezdeni még az ördögnek sem,) hogy mérgeben megragadta a hegy azon részét, hol a vár kincsei és az aranyos kis magzat elrejtve volt, és ezen nagy terhet néhány mért-földnyire vitte a hátán Beremend felé; itt az elragadott fél hegyet eldobta magától, a gyermekkel és kincsekkel pedig leszállt a pokol fenekére. Azon a helyen pedig, ahol ez történt, rögtön kibugyogott a meleg kénforrás és azóta folyton bugyog.

Ezt a fantáziát alkotta magának a nép a harkányi fürdő eredetéről.

Ákárhogy történt is légyen az eredete, nem az a fődolog, hogy miként eredt, hanem hogy gyógyítson.

Különben a harkányi fürdő elég kényelemmel van berendezve és kellő szórakozást nyújt a fürdő-vendégeknek. Már földrajzi fekvésénél fogva is olyan tulajdonokkal van megáldva a természet urától, melyek a fürdő-vendég igényeit ha nem is teljesen, de legalább nagy mértékben kielégíthetik; mert az enyhe égél, a folytonos derűtség, a tiszta, egészséges levegő, a dúsán vegetáló növényzet és a hegy és völgy, valamint az erdők és szántóföldek szimmetrikus váltakozása, kellemesen meglepő panorámát nyújt a fürdő-közönségnek.

Harkánynál tehát nagyban látjuk a természet kezét működni. Maga a 68 holdnyi területű park, mely angol stílusban van ültetve, két részre oszlik, u. m. a tulajdonképeni gyönyörű virágokkal beültetett parkra és az arnyas erdőre. A virágos park gyönyörű zöld gyepek és ezer színben pompázó virágágyaival és virágédényeivel, valamint az egyes virágcsoportok között felállított és köröskörül dús virágnövényzettel átfont szobrok, a szemnek kellemes látványt nyújtanak és bámulatra ragadják a szemlélőt.

Ezeketől kissé távolabb fekszik egy pompás rózsá-ültetvény, mely néhány száz különféle fajú szebbnél szebb rózsabokorból áll és káprázató színpompájával, valamint balszamos illatárjával andalító hatást kelt fiatal és öregben, szegény és gazdagban egyaránt. Ha Petőfi élne és látná, bizonyára így zentülnének meg költői keblének dall-húrjai:

„Ha a parkban megszáradt rózsá-leveleket
Mind egy halomra hordanák,
S meggyujtanák,
Ki mondja meg:
Hány színt lenne majd e láng?“

Élvezi is a fürdő-közönség reggel és este a virágos park kellemes édenét. És ha a nap tüzes korongjával már a kéklő hegyek csúcsainál magasabba emelkedett, átvonul a parkkal közvetlenül összekötött sűrű erdő árnyába, hol a gesztenye-, juhar-, akác- és hársfa óriási lombkarjai egymásba fogódva gyönyörű lugast képeznek és kellemes pihenő helyül szolgálnak nem csak az üdülő betegeknek, hanem a szivbajban szenvedő szerelmeseknek is.

Aki pedig turista és szereti a kirándulásokat, az Harkány környékén is sok élvezetet szerezhet magának, mert átrándulhat Dráva-Mihályára, hol báró Prandau gyönyörű birtoka érdemes a megtekintésre; vagy pedig Mária-Gyüdre, hol nemcsak a természet szépségét, hanem a jó gyüdi vörösbort is élvezettel szívhatja magába, (meg ha akar, bucsút is járhat).

De átrándulhat Pécsre is, (mely egy kissé már távolabb fekszik) hogy kirándulási vágyait teljes mértékben kielégíthesse.

Pécs, a gyönyörű püspöki város, hol Szt. István alapította 1000-ik évben a püspökséget, nemcsak a nagy-szerű püspöki templom által, melynek 4 csonka tornya égnek meredezik, mintegy intve a mellette elmenőket, hogy: „a mult csak példa legyen most,“ vonja magára a figyelmet, hanem maga a város is, mely történeti nevezetességű; mert, mint tudjuk 1543-ban török kézre került és vagy 100 éven át lengette a vár bástyáin Mohamed — a próféta — zászlaját a Meesek hegyről lengedező hűvös szellő.

Gyönyörű emlékek fűznek engem is e városhoz, a régi jó időkben!

Igen közel fekszik Harkányhoz Siklós is, mely szintén és még inkább, mint Pécs, történeti nevezetességgel bír a régi Garák által birtokolt vára által, hová Gara Miklós nádor és a többi elégületlen magyar főurak — a történelem tanuságaként — 1401-ben Zsigmond királyt, mint foglyot hoztak Visegrádról.

Maga a vár koros falával, melyeket az idő vas-foga sem tudott annyi évszázadon keresztül megemészteni, a siklói hegy ormán büszkén emelkedik az égnek, lélekemelően hirdelve őseinknek világra szóló diadalmát. Hej! hol is vannak most azok a híres Garák, Ujlakiak, Batthyányiak stbi?

50 krosz magyarkákba bujdosott át vitéz nevünk. Hjh! „Tempora mutantur et nos in illis mutamur.“

Midőn az ország török járom alatt nyögött, Siklós vára is soká török kézre került; de a gondviselés megmentette e hazát a török igától és akkor ismét birtokába került e híres vár.

A vár azon szobájában, hol a magas fogoly — Zsigmond király — bezárva volt, még most is láthatni azon kőtáblát, melyre a király sajátkezűleg a következő latin verset véste:

„Misit deus misericordiam suam su
Per me et eripuit me de medio catu
Leonum dormivi conturbatus.“

(Az értelme körülbelül ez: „Isten irgalmasságát érezteté velem és kiszabadított az oroszlanok körmei közül, álmomból fölzarvarván.“)

Itt elmékedett a magas vendég azon, hogy miért is tiporta az ország jogait lábbal, mikor ez a magyar nép mindég hön szerette királyát és bármikor is kész volt hazájáért vérel és étellel áldozni!

Itt elmékedett azon, hogy mit is mondott néki Hédervári Kont, midőn őt harminc nemes bajtársával együtt ő Buda várában a bakó gyilkos pallosa lesujtotta.

Mit is mondott? Azt, hogy:

„Nem úgy király, az égre nem!

A pártitót te vagy!

Te tetted azt, hogy e hazán

Az átok súlya nagy.

Vért s életet áldozott neked

E nemzet székedért:

S te rút gyűlölséggel fizetsz,

Az Isten tudja, mért!...

Vagy visszavija ő hazánk

Szabadságát karunk;

Vagy érte küzdve, hű felek,

Egyért s együtt halunk!...

De térdet zsarnok ur, hogy így

Dülsz minket és e hont,

Nem hajt neked sem e sereg,

Sem Hédervári Kont!“

De midőn hön szeretett hazájáért ezeket mondotta, már megvillant feje fölött a hóhér bád sugára és bajnok társainak piros vérében fürdött nemcsak ő Buda vára, hanem vérpallosával együtt a bakó is; s így veszett volna tán egy millió is, ha a néma légben nem vegyül a tömeg ajkairól egy lázadó moraj és a király fülebe ezt nem sügja:

„Zsigmond király... zsarnok király!“

... S a zsarnok vére fagy...

„Ítéleted törvénytelen:

Az ország foglya vagy!“

S ekkor fogadta be Siklós vára a magas vendéget. Ez volna dióhéjba szorítva Harkány és környékének rövid körvonala. Aki bővebben megakar ismerkedni e kies fürdővel és regényes környékével, annak ajánlom, hogy olvassa el dr. Heller József harkányi fürdőorvosnak „A harkányi gyógyfürdő és kenes vize“ című munkáját. Ezen könyvesköben egyebet is megtalál.

Naptár. Július.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
22 Pént.	Mária Magd.	Magdolna	10 45 vértanu
23 Szom.	Libór p.	Liborius	11 Euphemia
24 Vas.	B 8 Krisztina	B 7 Kinga	12 D 7 Prokol
25 Hétfő	Jakab ap.	Jakab ap.	13 Gábor
26 Kedd	Anna	Anna	14 Aquila

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

NYILTTÉR. *)

Köszönet nyilvánítás.

Ugy a t. hatóságok, egyletek és társulatok, valamint magánosok, kik forrón szeretett testvérünk illetve nagybátyánk és sógorunk néhai Hoffmann Mihály, Zombor szab. kir. város polgármesterének végtisztességében részt venni szívesek voltak, fogadják ez uton is hálás köszönetünket.

A gyászoló család nevében:

Hoffmann Frigyes,

kir. főmérnök.

*) E rovat alatt közöltékert nem vállal felelősséget a szerk.

Nyilatkozat.

A doroszlói kántorválasztás ügyében b. lapja mult számában közlöttekhez lenne még egy-két megjegyzésem. Ugyanis levelem bezárta után, tudomásomra esett, hogy a tanító választás ellen a Berecz-pártiak óvást intéztek a ft. szentszékhöz, mint iskolai hatósághoz, de velem nem közlöttek és felszólamlásukat nem is helyeslem. Hosszu Sándor becsülete érdekében pedig ki kell jelen-tenem, hogy ő tulajdonképen csak egy év óta van ren-des tanítói működésben Foktón, hol saját plébánosának velem közlött szóbeli információja folytán hivatásának megfelelően működött. Volt ő egy pár helyen kántor-segéd, de csak azért, hogy jelesebb kántorok tulajdo-nait az éneklés és orgonálásban elsajátítsa. Kérem ezeket az igazság érdekében nyilvánosságra hozni.

Doroszlón, 1887. július hó 17-én.

Horváth Imre,
plébános.

HIRDETÉSEK.

608. szám.

kig.

Pályázati hirdetmény.

Rác-Militics községben a községi képviselő-testületnek m. é. 3/közgy. sz. határozatával ujo-nan rendszeresített tanítói állomásra pályázat nyit-tatik. Ezen állomás évi jövedelme:

1. Kézpénz fizetés a községi pénztárból 200 frt.
2. Lakáspénz 50 frt.
3. 30 pozsonyi mérő (18 hektl.) buza.
4. 3 bécsi öl (7.59 köbméter) kemény tűzifa.

A tanítási nyelv német. Felhivatnak mind-azok, kik ezen állomást elhyneni óhajtják, hogy kellőleg okmányolt kérvényeiket **f. é. augusztus hó 21-ig**, mint a választást megelőző napig, nagyságos és főtisztelendő Rónay István címz. kanonok ker. esperes-plébános urhoz Prigl.-Szt.-Iványa címezve, nyújtsák be.

Rác-Militics, 1887. évi július hó 7-én.

Radoychich, *Deim Lipót,*
iskolaszéki jegyző. 3—3 iskolaszéki elnök.

Bérbeadás.

A Belváros egyik legforgalma-sabb pontján, a Zrinyi-utcában, a volt Riedl-féle házban az **első emeleti lakás f. év. no-venber hó 1-től** bérbeadandó.

Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos, Falcione Gusztáv, Zombor-ban.

3—1

2818. sz.

kig. 1887.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye palánkai járásához tar-tozó Bulkesz községben halálózás folytán a köz-ség orvosi állomás üresedésbe jöven, annak vá-lasztás utján leendő betöltésére ezennel pályázat nyittatik s a választás határidejéül **f. évi ju-lius hó 25-ik napjának d. e. 9 órája** Bulkesz község-házánál kintzetik.

Ezen állomás 400 frt kézpénz fizetés, 20 kr látogatási, 30 kr rendelvényi és 20 kr halott-kémlési díj javadalmazással van egybekötve.

A pályázni kívánók felhivatnak, hogy a tör-vény értelmében felszerelt s a magyar és német nyelv tudását is, igazoló kérvényeiket, ez évi július 18-ig alulirothoz nyújtsák be, minthogy később benyújtott folyamodványok figyelembe vé-teni nem fognak.

Német-Palánkán, 1887. június hó 4-én.

Csupor Gyula,
főszolgabíró.

10—9

221. szám.

1887.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az apatini tek. kir. járásbíróóság 1734. számú végzése által Sztankovits Lázár és neje Katica ó sztapári lakos végrehajtók javára Raczkov Mita és társai ó-szta-pári lakosok ellen 90 frt tőke, és eddig összesen 38 frt 80 kr. perköltség követelés erejéig elrendeit kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 365 ftra becsült 3 ló, kocsit, sertésöl és egy odábbítható mag-tárból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1978/18-7. számú kikül-dést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Ó Sztapár község-házánál leendő eszközlésére **1887. évi július hó 30-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kintzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsá-ron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Apatin, 1887. évi július hó 13-án.

Oiáh János,
kir. bír. v. hajtó

2662. szám.

polg. 1887.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a a hódásghai tek. kir. járásbíróóság 2662/p. 1887. számú végzése által a b.-kulai takarékpénztár és társai Haj-duska Manó és társai mint a vajszkai uradalmi társa-ság tagjai ellen követeléseik erejéig elrendelt kielégi-tési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 337 frtra becsült taktékpipa és 3 drb kukorica göréből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 2662/1837. számú kikül-dést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Vajszkán leendő eszközlésére **1887-ik évi augusztus hó 2-ik napjának délutáni 3 órája** határidőül kintzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hi-vatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódásghon, 1887. évi július hó 15-én.

Gruda Károly,
kir. bírósági kiküldött.

719. sz.

Kulpin községe.

1887.

Bérbeadási hirdetmény.

Kulpin község s társai ezennel közhírré te-szik, miszerint a tulajdonukhoz tartozó és Kulpin község egész területére s határára kiterjedő ital-mérési jog (bor-, sör- és szesz italmérés) **f. é. augusztus hó 28-án d. u. 2 órakor** Kul-pin község-házánál egy évre, vagyis 1887. évi november hó 1-től bezárólag 1888. évi november hó 1-ig haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek az uvjédeki tekintetes főszolgabírói hivatalnál, úgy az alólírott elüljáró-ságnál bármikor megtekinthetők.

Kulpin, 1887. évi július hó 18-án.

Lehotzky János, *Govoresin Áron,*
jegyző. bíró.

Hirdetés.

A gombosi kincstári rév-ven-déglőhöz — melynek közelében vasuti- és hajóállomás van — folyó évi október hó 1-től egy minden te-kintetben kitünő koreszmáros ke-restetik. A feltételek a gombos-bogojevai regále bérlőnél tudhatók meg. Irásbeli és szóbeli ajánlatok csak augusztus hó 15-ikéig fogad-tatnak el.

6—5

A kincstári bérlet.

3924. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bi-zottságának folyó évi 471. számú határozata foly-tán közhírré teszem, hogy a déronyai község-jegyzői lak építési munkálata **augusztus hó 1-én d. u. 3 órakor** Déronya község-házánál megtartandó nyilvános szóbeli árlejtésen fog a legelőnyösebb ajánlattevőnek kiadatni.

Az építésre előirányzott költség 8347 frt 73 kr. A részletes árlejtési feltételek, műszaki ok-mányok s az előmérték költségvetés Déronya köz-ség-házánál naponta megtekinthető.

Hódásgh, 1887. július hó 11-én.

Vissy József,
főszolgabíró.

3—3

1895. szám.

1887.

Árlejtési hirdetmény.

Csurogh község elüljárósága részéről ezen-nel közhírré tétetik, miszerint egy újonnan épi-tendő községi iskola végett **folyó évi július hó 31-én** nyílt árlejtés fog tartatni, melyhez a vállalkozni szándékozók azzal hivatnak meg, mi-szerint a részletes tervek és költségvetés, a szokott hivatalos órákban alólirt elüljáróságnál minden-kor betekinthező.

Csuroghon, 1887. évi július hó 8-án.

Vucserics Gábor, *Perics Mladen,*
jegyző. bíró.

Legjobb asztali- és üdítő-ital.

Hazánk legkedveltebb
savanyuvize

A MOHAI **ÁGNES** FORRÁS,

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és leg-felsőbb körökben is.

Ő fensége

József főhög. és ő felsege Milán szerb király

asztalán rendes italul szolgál.

Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Fiumában is ép-ugymint hazánkban általánosan a kolera megbetegedés ellen praeservatív-gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszer-tárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos főraktár

ÉDESKUTY L.

m. kir. és szerb kir. udvari ásványviz-szállítónál
BUDAPESTEN, Erzsébet-tér 7. sz.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Kitünő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Az 1886-ik évi elszáll. 2.000,000 palaczk.

Árlejtési hirdetmény.

2662. szám.

polg. 1887.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az apatini tek. kir. járásbíróóság 1734. számú végzése által Sztankovits Lázár és neje Katica ó sztapári lakos végrehajtók javára Raczkov Mita és társai ó-szta-pári lakosok ellen 90 frt tőke, és eddig összesen 38 frt 80 kr. perköltség követelés erejéig elrendeit kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 365 ftra becsült 3 ló, kocsit, sertésöl és egy odábbítható mag-tárból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1978/18-7. számú kikül-dést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Ó Sztapár község-házánál leendő eszközlésére **1887. évi július hó 30-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kintzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsá-ron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Apatin, 1887. évi július hó 13-án.

Oiáh János,
kir. bír. v. hajtó

719. sz. Kulpin községe. 1887.

Bérbeadási hirdetmény.

Kulpin község s társai ezennel közhírré te-szik, miszerint a tulajdonukhoz tartozó és Kulpin község egész területére s határára kiterjedő ital-mérési jog (bor-, sör- és szesz italmérés) **f. é. augusztus hó 28-án d. u. 2 órakor** Kul-pin község-házánál egy évre, vagyis 1887. évi november hó 1-től bezárólag 1888. évi november hó 1-ig haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek az uvjédeki tekintetes főszolgabírói hivatalnál, úgy az alólírott elüljáró-ságnál bármikor megtekinthetők.

Kulpin, 1887. évi július hó 18-án.

Lehotzky János, *Govoresin Áron,*
jegyző. bíró.

6—5 **A kincstári bérlet.**

3924. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bi-zottságának folyó évi 471. számú határozata foly-tán közhírré teszem, hogy a déronyai község-jegyzői lak építési munkálata **augusztus hó 1-én d. u. 3 órakor** Déronya község-házánál megtartandó nyilvános szóbeli árlejtésen fog a legelőnyösebb ajánlattevőnek kiadatni.

Az építésre előirányzott költség 8347 frt 73 kr. A részletes árlejtési feltételek, műszaki ok-mányok s az előmérték költségvetés Déronya köz-ség-házánál naponta megtekinthető.

Hódásgh, 1887. július hó 11-én.

Vissy József,
főszolgabíró.

3—3

1895. szám.

1887.

Árlejtési hirdetmény.

Csurogh község elüljárósága részéről ezen-nel közhírré tétetik, miszerint egy újonnan épi-tendő községi iskola végett **folyó évi július hó 31-én** nyílt árlejtés fog tartatni, melyhez a vállalkozni szándékozók azzal hivatnak meg, mi-szerint a részletes tervek és költségvetés, a szokott hivatalos órákban alólirt elüljáróságnál minden-kor betekinthező.

Csuroghon, 1887. évi július hó 8-án.

Vucserics Gábor, *Perics Mladen,*
jegyző. bíró.

HÚZÁS

ma este 6 órakor.

Kincsem-**S**orsjegyek à 1 frt

11 sorsjegy 10 frt.

6 sorsjegy 5 frt 50 kr.

Főnyeremény **k**észpénzben

50,000 frt.

Továbbá:

10,000 frt, **5000** frt, 20% levon. **4875** Pénznyeremény.

KINCSEM-**S**ORSJEGYEK

kaphatók

a magyar lovar-egylet sorsjegy-irodájában:

Budapest, Váci-utca 6. sz.